جوشش وکوشش
پیام بهار

سرمقاله

حلول سال نو و دوازدهمین بهار آزادی و استقلال بر همه همکاران عزیز مبارک باد. آرزو می‌کنیم که از زنده شدن طبیعت زندگی، و از شادابیش نشاط و تحرک برگیریم و با عزمی راسخ، حرکت در جهت استقلال کشورمان را دنبال نمائیم.

فروردین ماه علاوه بر اعلام زندگی مجدد، در دوازدهمین روز خود آوای استقلال سر می‌دهد و ما را با اهداف مقدس انقلاب اسلامی و شهدای ارجمندش، که در این روز تبلور یافت پیوند می‌دهد. امید است بتوانیم در سال جدید همچنان در جهت این اهداف مقدس حرکت نمائیم.

کلمهٔ استقلال در فرهنگ سیاسی دارای مفهوم خاصی است که برای دنبال نمودن آن در زمینه‌های مختلف بررسی بیشتری را ضروری می‌سازد. استقلال به معنی تدوین استراتژی و برنامه‌های دراز مدت نظام در داخل مرزهای کشور است. به عبارت دیگر کلیهٔ برنامه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و . . . . نظام توسط مدیران و مسئولین کشور تهیه، تنظیم و تصویب گشته و به اجرا درمی‌آید. نکتهٔ مهم این است که در مقولهٔ استقلال، تصمیمات در خارج از مرزها و در پایتخت کشورهای دیگر اتخاذ نمی‌گردد و حاکمیت کشور مجری برنامه‌های دیکته شده از خارج نیست.

انقلاب اسلامی استقلال در زمینه‌های مختلف را برای مردم ایران به ارمغان آورد و اکنون در کلیهٔ موارد امت مسلمان توسط ارگانهای قانونی ، تصمیمهای لازم را برای پیشبرد امور کشور اتخاذ و اجرا می‌کند . در شرایط کنونی، استقلال در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی بطور کامل وجود دارد و اگر مواجه با مشکل کوچکی هم باشد در طول زمان به راحتی قابل حل است ، اما استقلال در بعد اقتصادی نیاز به بررسی بیشتری دارد . همانگونه که گفته شد از نظر تصمیم‌گیری در بعد اقتصادی نیز مستقل هستیم و تدوین استراتژی به عهده خودمان است . بارزترین دلیل در این مورد تنظیم برنامه پنجساله می‌باشد که اکنون به تصویب نهایی نیز رسیده است . نکته‌ای که در اینجا قابل توجه است میزان نیازها و تامین آنهاست . برای اجرای این برنامه و تامین نیازها باید تصمیم‌گیر مطلق باشیم . اگر یک دولت و یا شرکت خارجی تصمیم گرفت کالایی را در اختیار ما نگذارد باید توان برخورد را داشته باشیم ، و در چنین شرایطی تولید در داخل را مدنظر قرار دهیم . گرچه میزان وابستگی به واردات که از رژیم گذشته به ارث رسیده به اندازه‌ای است که قطع آن درکوتاه مدت امکان‌پذیر نیست اما وظیفه ماست که با تمام قدرت در این جهت گام برداریم

مطلب حائز اهمیت در اینجا این است که استقلال اقتصادی به این معنا نیست که تمام نیازها در داخل کشور تولید شود و حتی یک کالا از خارج وارد نشود بلکه معنی دقیق آن این است که کالاهای حیاتی وضروری در داخل کشور تهیه شده و میزان صادرات و واردات کشور درحال تعادل باشد که شرط ضروری در این مورد این است که به جای سرمایه ، کالا صادر شود .

با توجه به نکات فوق مسئولیت کلیه همکاران در حرفه داروسازی جهت دستیابی به استقلال در امر دارو مشخص می‌گردد ، زیرا تولید دارو مقوله‌ای صنعتی است و صنعت جای مهمی در اقتصاد کشور دارد :

خوشبختانه در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی ، داروسازان مسلمان با درک صحیح از استقلال ، با کمک سایر همکاران امور پزشکی به تهیه و اجرای طرح ژنریک پرداخته و وابستگی دارویی ایران را به شرکتهای چند ملیتی تا حد زیادی قطع نموده‌اند و با پیگیری امر ، این امید وجود دارد که تولید دارو در ایران در آینده پاسخگوی نیازهای داخلی کشور باشد .

دستیابی به هدف فوق بدون برنامه‌ریزی دقیق در امر تولید و مصرف دارو امکان‌پذیر نیست و به همین دلیل این دو موضوع را به‌طور مختصر مورد بررسی قرار می‌دهیم .

تولید دارو در ایران بعد از انقلاب مقدس اسلامی سیر صعودی داشته و از حدود ۳۰% مصرف در سال ۵۷ به ۸۶% در سال ۶۸ رسیده است. مطلبی که در این مورد حائز اهمیت است کیفیت داروست که باید همراه با کمیت افزایش یابد تا اطمینان بیمار به داروهای تولید داخل هرچه بیشتر جلب گردد . تولید مواد اولیه نیز برای دستیابی به استقلال و خودکفایی در امر دارو بسیار ضروری است ، زیرا در شرایط کنونی ، وابستگی در این مورد درصد بالایی را تشکیل میدهد . گرچه تولید مواد اولیه دارویی از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نیست اما در جهت خودکفایی می‌بایست این گونه عدم‌النفع‌ها را پذیرفت تا هدف متعالی خودکفایی عملی گردد .

برای تولید مواد اولیه وهمچنین افزایش کیفیت

دارو نیازمند ایجاد بخش تحقیقات وسیع هستیم که وظیفه اصلی آن برعهده دانشکده‌های داروسازی است . متاسفانه تاکنون رابطهٔ بین این بخش و صنعت هماهنگ نبوده و هرکدام کار خود را انجام میدهند ، درصورتیکه اگر برنامه‌ریزی دقیق در این مورد به عمل آید وصنعت نیازهای اعتباری دانشکده‌هارا تامین ودانشکده‌های داروسازی تحقیقات علمی لازم را جهت رشد صنعت انجام دهند ، قطعا " پس از چند سال نتایج مبارکی حاصل خواهد شد که حرکت در جهت خودکفایی ، بهترین آن خواهد بود . پیشنهاد مشخص در مرحله اول ایجاد مراکز تحقیقات واسطه‌ایست تا پس از طی مراحل به یکی از دو قسمت بطور کامل منتقل گردد . بنابراین برترین وظیفه صنعت داروسازی درحال حاضر سرمایه‌گذاری در امر تحقیق و برنامه‌ریزی جهت تولید مواد اولیه و افزایش کمیت و کیفیت دارو است که امید داریم ارگانهای مسئول همچون وزارت صنایع و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی گامهای اساسی در این زمینه بردارند .

نکتهٔ مهم دیگری که درامر خودکفایی دارویی باید به دقت مورد توجه قرارگیرد مسئله مصرف بی‌رویه دارو است . مصرف سرانه دارو در ایران به گونه‌ایست که با کمتر کشوری در جهان قابل مقایسه است . وقتی در ۹ ماهه اول سال ۶۸ مصرف سرانه هر فرد ایرانی ۱۲۰ عدد قرص باشد چگونه می‌توان با رشد تولید آن را تامین نمود . وقتی طبق آمار دقیق ، هر ایرانی در سال ۷۵ قرص مسکن یاآرامبخش مصرف می‌نماید و این آمار هر سال اضافه می‌شود به چه طریق می‌توان به خودکفایی دارویی رسید . بنابراین ضروری است درامر مصرف دارو نیز برنامه‌ریزی همه جانبه فرهنگی تبلیغی نموده و اثرات زیان‌آور دارو را به‌گوش مردم کشورمان برسانیم . از طرف دیگر لازم است کلیه دست‌اندرکاران حرف پزشکی در این مورد توجه بیشتری مبذول داشته و حداقل داروی مورد نیاز بیمار را تجویز نمایند . تجربه نشان داده است که هرچه تعداد داروهای یک نسخه بیشتر باشد احتمال تداخل دارویی را بالا برده و اثرات درمانی را در بیمار کاهش میدهد . همکاری بین پزشک و داروساز راه‌حلی است که می‌تواند این نقیصه را تا حدودی برطرف نماید . اقدام دیگری که می‌تواند در جهت کاهش مصرف دارو موثر باشد جلوگیری از خوددرمانی است که علاوه‌بر نیاز به‌کار فرهنگی تبلیغی ، محدود نمودن دامنهٔ داروهای بدون نسخه را ضروری میسازد ، تا حدی که به نزدیک صفر برسد . در این زمینه نیز همکاری همه‌جانبهٔ همکاران داروساز از این بعد حائز اهمیت است که بیش از آن که به فروش داروخانه توجه نمایند باید به حرفه مقدس داروسازی و مسئولیت عظیمشان در جلوگیری از مصرف بی‌رویه دارو بپردازند .

مجموعهٔ مسایل فوق درصورتیکه به‌اجرادرآید استقلال و خودکفایی در امر دارو را به ارمغان آورده که حرکتی عظیم درجهت اهداف انقلاب است. این مسئولیتی است که برعهدهٔ تک‌تک ما گذاشته شده که امید داریم با عزمی راسخ وکوششی برگرفته‌ازبهار ، این مسئولیت انقلابی را به بهترین وجه به انجام برسانیم . انشاالله .

دکتر سید محمد صدر